

TÉMA MĚSÍCE: Nitrooční čočky

Nitrooční čočky odstartovaly revoluci v oční chirurgii a denně se využívají při operacích šedého zákalu, což je vůbec nejčastější chirurgický zákrok na světě. Během operace je zakalená lidská čočka odstraněna a nahrazena umělou nitrooční čočkou, která nejen obnovuje vidění, ale může také korigovat dioptrické vady. O různých typech čoček a jejich vlivu na vidění jsme si povídali s MUDr. Andreou Janekovou, FEBO, FEBOS-CR.

Co jsou nitrooční čočky?

Nitrooční čočky se implantují do oka jako náhrada přirozené čočky. Nejčastěji se používají při operaci šedého zákalu (katarakty), kdy nahrazují zakalenou čočku. Mohou ale být implantovány i za účelem odstranění dioptrických vad v presbyotickém věku. Moderní nitrooční čočky jsou vyrobeny z biokompatibilních materiálů, které zajišťují jejich dlouhodobou stabilitu a optickou kvalitu.

Jak fungují?

Nitrooční čočka láme světlo podobně jako přirozená čočka oka, aby se obraz správně zaostřil na sítnici. Některé typy nitroočních čoček, které mají speciální optiku umožňující vidění na více vzdáleností. Po implantaci zůstává čočka v oku trvale, nepodléhá opotřebení a nevyžaduje žádnou údržbu.

Jaké typy nitroočních čoček existují?

Díky moderním technologiím dnes existuje široká škála čoček, které umožňují pacientům vidění na různé vzdálenosti a v mnoha případech snižují nebo zcela eliminují závislost na brýlích.

- **Monofokální čočky** – Tyto čočky poskytují ostré vidění na jednu vzdálenost (obvykle na dálku). Pacienti po operaci často potřebují brýle na čtení.
- **Multifokální čočky** – Tyto čočky mají více ohniskových vzdáleností, což znamená, že pacient může vidět na dálku i na blízko, aniž by potřeboval brýle.
- **Trifokální čočky** – Tyto čočky poskytují zlepšení ve všech třech hlavních vzdálenostech: na dálku, střední vzdálenost a na blízko. Představují pokročilý typ multifokálních čoček.
- **EDOF (Extended Depth of Focus) čočky** – Čočky s rozšířenou hloubkou ostrosti poskytují plynulé a kvalitní vidění na širší spektrum vzdáleností (dálka, střed a funkční blízko). Jejich výhodou

Odborný poradce:

MUDr. Andrea JANEKOVÁ, FEBO, FEBOS-CR

Vedoucí lékař centra kataraktové, refrakční a vitreoretinální chirurgie, zástupce primáře

Ročně provede přes 2500 nitroočních operací. Specializuje se na chirurgii šedého zákalu, refrakční chirurgii a chirurgii sítnice a sklivce. Věnuje se rovněž minimálně invazivní chirurgii glaukomu (tzv. MIGS).

je, že nemají některé nežádoucí efekty čoček multi a trifokálních, například světelné fenomény za tmy.

- **Asférické čočky** – Tyto čočky minimalizují optické aberace a zlepšují kontrastní vidění, což je obzvláště užitečné při špatných světelných podmínkách.
- **Torické čočky** – Určeny pro pacienty s astigmatismem. Tyto čočky kompenzují nepravidelný tvar rohovky a zlepšují kvalitu vidění.
- **Specifické typy nitroočních čoček** – Existuje celá řada dalších nitroočních implantátů, které se mnohdy vyrábějí pacientovi na míru a jsou v mnoha případech jediným možným řešením pro některé oční vady.

Jak vybrat tu správnou čočku?

Výběr správného typu nitrooční čočky závisí na individuálních potřebách pacienta, protože každý typ nabízí specifické výhody. Při předoperačním vyšetření pacient konzultuje možnosti s lékařem, který na základě výsledků měření a rozhovoru o životním stylu doporučí nejvhodnější variantu. Dnešní pokroky v oblasti nitroočních čoček umožňují pacientům přizpůsobit vidění jejich životnímu stylu, a to pro všechny vzdálenosti.

Jsou nitrooční čočky hrazené ze zdravotního pojištění?

V rámci operace šedého zákalu, která je plně hrazena zdravotní pojišťovnou, mají pacienti nárok na monofokální nitrooční

čočku. Ta umožňuje ostré vidění na jednu vzdálenost (obvykle do dálky). Pokud pacient preferuje lepší vizuální komfort či chce minimalizovat nebo zcela eliminovat potřebu brýlí, může si zvolit doplatkové prémiové čočky. V Očním centru Praha si prémiové nitrooční čočky volí 85% pacientů.

Jak implantace nitroočních čoček probíhá?

Implantace nitrooční čočky je rychlý, bezbolestný zákrok, který se provádí ambulantně na operačním sále v lokální anestezii. V současné době lze operovat obě oči v jeden den. Během operace chirurg odstraní přirozenou čočku a nahradí ji novou umělou čočkou. Celý proces trvá přibližně 15 minut a pacient po operaci odchází domů. Díky moderním technologiím je hojení rychlé a pacient obvykle téměř ihned zaznamená výrazné zlepšení vidění.

Může se umělá nitrooční čočka znovu vyměnit?

Za běžných okolností se umělá nitrooční čočka znovu nevyměňuje, pokud k tomu není závažný zdravotní důvod. Pokud si však pacienti přejí zlepšit vidění, například nahradit monofokální čočku a zbavit se brýlí, není nutná výměna – místo toho lze implantovat tzv. přídatnou (add-on) čočku. Ta slouží ke korekci zbytkové dioptrické vady a umožňuje dosáhnout lepší kvality vidění.